

Protidrogová primární prevence u dětí na základních školách

Barbora Menšíková

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně25.4.2010.....

.....Muničková.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevidělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3;*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora MENŠÍKOVÁ**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Protidrogová primární prevence u dětí na základních školách**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti drogové problematiky, rodinné výchovy, pedagogiky a psychologie.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku u žáků na základních školách.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

**BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L., Sociální práce na ulici- streetwork.,
Brno: DOPLNĚK, 2000. ISBN 80-7239-048-1.**

**KALINA, K., et al. Drogy a drogové závislosti 2, mezioborový přístup.,
Úřad vlády České republiky: 2003. ISBN 80-86734- 05-6.**

**NEŠPOR, K., Vaše děti a návykové látky. Praha: PORTÁL, 2001.
ISBN 80-7178-515-6.**

RIESEL, P., Lesk a bída drog., Olomouc: Votobia, 1999. ISBN 80-7198-348-9.

**MEČÍŘ, J., Zneužívání alkoholu a nealkoholových drog u mládeže.
Praha: Avicenum, 1990. ISBN 08-005-90.**

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **15. února 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **7. května 2010**

Ve Zlíně dne 15. února 2010

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

ABSTRAKT

V bakalářské práci se věnuji primární protidrogové prevenci u dětí navštěvujících základní školu. Práce se skládá z teoretické a praktické části.

V teoretické části popisuji, co je protidrogová prevence, jaké jsou druhy, dále se zabývám programy primární prevence, efektivní primární prevencí na školách a intermediátory.

V praktické části předkládám výzkum, který jsem prováděla na dvou základních školách. Jeho cílem je zjištění, jaké jsou zkušenosti s drogami u dětí navštěvující 9. třídu základní školy a do jaké míry se škola a rodina podílí na snižování rizik spojených s užíváním drog.

Klíčová slova: děti, primární protidrogová prevence, škola, rodina

ABSTRACT

In my bachelor work I deal with primary anti-drug prevention at children who attend to elementary schools. This work consists of theoretical and practical part.

In the theoretical part of my bachelor work I define the nature of the anti-drug prevention and types of prevention. Furthermore I describe programs of primary prevention and the efficiency at schools.

The practical part of the work pointed out the facts from the research which was provided at the elementary schools. I set myself an aim to find out what is the experience with drugs by children attending to elementary school. Subsequently, how are the family and the school interested in reduction of risks conjunct with drugs.

Key words: children, primary anti-drug prevention, school, family

Motto:

„Náš nejzákladnější instinkt, není o přežití, ale o rodině. Většina z nás by dala svůj vlastní život za přežití člena rodiny, přesto vedeme až příliš často, náš každodenní život, jako bychom považovali svoji rodinu za samozřejmost.“

Paul Pearshall

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Poděkování:

Děkuji panu Mgr. Jakubovi Hladíkovi, Ph.D. za odborné vedení a pomoc při psaní mé bakalářské práce. Dále děkuji celé své rodině za trpělivost a podporu po dobu mého studia.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 PROTIDROGOVÁ PREVENCE	12
1.1 PRIMÁRNÍ PREVENCE.....	12
1.2 SEKUNDÁRNÍ PREVENCE.....	13
1.3 TERCÍÁRNÍ PREVENCE	13
2 PROGRAMY PRIMÁRNÍ PREVENCE	14
2.1 PROGRAMY SPECIFICKÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE.....	14
2.1.1 Programy všeobecné primární prevence.....	14
2.1.2 Programy selektivní primární prevence	15
2.1.3 Programy indikované primární prevence	16
2.2 PROGRAMY NESPECIFICKÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE	17
3 EFEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE NA ŠKOLÁCH	18
4 INTERMEDIÁTOŘI	20
4.1 RODIČE.....	20
4.2 PEDAGOGOVÉ	21
4.2.1 Zapojení vrstevníků.....	22
4.2.2 Bývalí uživatelé.....	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	23
5 VÝZKUM	24
5.1 CÍL VÝZKUMU	24
5.1.1 Otázky na dílčí cíle výzkumu	24
5.2 VÝZKUMNÁ METODA	24
5.3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU.....	25
5.3.1 Složení výzkumného vzorku.....	25
5.4 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO DOTAZNÍKU	27
6 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	39
6.1 ODPOVĚDI NA OTÁZKY DÍLČÍCH CÍLŮ VÝZKUMU.....	39
ZÁVĚR	42
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	44
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	46
SEZNAM OBRÁZKŮ	47
SEZNAM TABULEK	48
SEZNAM PŘÍLOH	49

ÚVOD

Lidstvo se setkává s drogami od nepaměti. Při studiu literatury jsem se dozvěděla, že počátky užívání opia můžeme najít již ve Starověku u starých Egyptanů, Řeků, Peršanů a dalších, kteří ho používali k medicínským i nemedicínským účelům.

V dnešní době jsou však drogy v mnoha zemích pro děti a mládež daleko větším problémem než dříve. Podíváme-li se kolem sebe, jsme drogami obklopeni snad na každém kroku. Jen při vstupu do obchodu zjistíme, že drogy představují značnou část sortimentu obchodu. Jedná se samozřejmě o drogy legální, ale i ty jsou bohužel velkým rizikem pro celou společnost.

Je nutné děti naučit drogy odmítat, protože ve světě plného drog, nemůžeme očekávat, že děti na drogy nenarazí. Je velmi důležité, aby rodiče se svými dětmi o drogách hovořili a pěstovali v nich negativní postoje k drogám již od útlého věku.

V životě jsem se přesvědčila a studium této školy mi potvrdilo, že rodina není vždy dobrým příkladem pro dítě. V této chvíli by měla do výchovy zasáhnout škola a odnaučit dítě nevhodným návykům a postojům získaných v rodině.

Když jsem přemýšlela o tématu své bakalářské práce, napadlo mě zaměření na protidrogovou primární prevenci. K tomuto výběru mě vedly především osobní důvody. Před dvěma lety se mi narodila dcera, která se stala mou neoddělitelnou součástí. Vzhledem k tomu, že čas rychle ubíhá, je pro mne velmi důležité myslet na její spokojenou budoucnost, mimo jiné budoucnost bez drog.

Jak už jsem výše uvedla, bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část je rozčleněna do čtyř kapitol. V první kapitole vysvětluji pojem protidrogová prevence a věnuji se jejímu rozdělení na primární, sekundární a terciární. V další kapitole se už zaměřuji na programy primární prevence, které se dělí na specifické a nespecifické. Zde jsem ještě specifickou primární prevenci rozčlenila do třech podkapitol a to: programy všeobecné primární prevence, programy selektivní primární prevence a programy indikované primární prevence. Na tyto kapitoly navazuje kapitola zabývající se efektivní primární prevencí na školách. V poslední kapitole se věnuji intermediátorům s následujícími podkapitolami rodiče a pedagogové. Podkapitolu pedagogové dále ještě dělím na zapojení vrstevníků a bývalí uživatelé.

V praktické části prezentuji svůj kvantitativní výzkum, jehož cílem bylo zjistit, jaké jsou zkušenosti s drogami u dětí navštěvující 9. třídu základní školy a do jaké míry se škola a rodina podílí na snižování rizik spojených s užíváním drog. Výzkumná část je rozdělena do dvou kapitol. První kapitola se zabývá metodologií výzkumu a je rozdělena do čtyř podkapitol – cíle výzkumu, výzkumná metoda, charakteristika výzkumného vzorku, vyhodnocení výzkumných dotazníků. Druhá kapitola je shrnutím výzkumu a odpovídá na otázky dílčích cílů.

Práce je ukončena závěrem, který zahrnuje informace zjištěné výše uvedeným výzkumem a náměty a doporučeními pro praxi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROTIDROGOVÁ PREVENCE

Mezi sociálně patologické jevy, které jsou největší zátěží pro naši současnou společnost, řadíme drogovou závislost, kriminalitu a jevy s nimi spojené. Tyto negativní jevy jsou spolu úzce provázány, prolínají se a často jeden jev podmiňuje vznik druhého. Skutečnost je taková, že jednodušší a levnější je sociálně patologickým jevům předcházet, než později se snažit odstraňovat již vzniklé škody. Z toho vyplývá, že stát musí být zaměřen na sociální prevenci, jejíž cílem je ochrana společnosti před negativními jevy. Úkolem prevence není tyto sociálně patologické jevy odstranit, ale dostat je pod kontrolu, usměrňovat, pokusit se zamezit jejich vzniku a rozšíření do dosud nezasažených vrstev společnosti. (Bednářová, Pelech 1999).

Světová zdravotnická organizace (WHO) definuje prevenci jako soubor intervencí s cílem zamezit či snížit výskyt a šíření škodlivosti účinků užívání alkoholu a nealkoholových drog. WHO rozlišuje tři druhy prevence:

- primární
- sekundární
- terciární.

1.1 Primární prevence

Protidrogová primární prevence se soustředí na stranu poptávky na drogovém trhu. Je vynakládáno úsilí, aby se potenciální konzument nestal konzumentem faktickým, tzn. aby drogy nevyhledával a nekonsumoval. Specifickým cílem je dosáhnout alespoň odložení kontaktu s drogou do co možná nejpozdějšího věku, protože u dětí a velmi mladých teenagerů mají drogy mimořádně škodlivý vliv na rozvoj osobnosti a společenskou integraci. (Kalina, Bém, 2003)

Jak uvádí Nešpor a Csémy, jedním z cílů primární prevence, která se již ocitá na hranici primární a sekundární prevence, je také zmenšení nebo zastavení experimentování s drogami, pokud k němu už dochází a tím předejít různým zdravotním poškozením včetně závislostí, které by potřebovaly léčbu. (Kalina, Bém, 2003)

1.2 Sekundární prevence

Cílem sekundární prevence je věnování se ohroženým nebo přímo postiženým jedincům. Do sekundární prevence řadíme poradenství, sociální práci a péči, léčení a jiné odpovídající přístupy. K těmto posláním jsou budovány poradny, střediska krizové intervence, telefonické linky pomoci v krizových situacích a detoxikační centra, kde je možnost krátkodobé lékařské a psychologické pomoci při vysazení drog, ambulantní a lůžková péče, kde základ provozu spočívá v terapeutických programech (psychoterapie, farmakoterapie). (Informační centrum pro mládež)

1.3 Terciární prevence

Terciární prevence má za cíl předcházet vážnému či trvalému zdravotnímu a sociálnímu poškození z důvodu užívání drog. V tomto významu je terciární prevencí:

- resocializace či sociální léčení u klientů, kteří dokončili léčbu vedoucí k abstinenci nebo se zapojili do substituční léčby a abstinují od nelegálních drog,
- zásah u klientů, kteří aktuálně drogy berou a nerozhodli se užívání zanechat, souborně zvané Harm Reduction – zaměřují se především na snížení zdravotních rizik, tzn. přenos infekčních chorob apod. (Drogy-info)

2 PROGRAMY PRIMÁRNÍ PREVENCE

U preventivních programů je velmi důležitý včasný začátek. Ideální je začít již u dětí v předškolním věku. V tomto nejranějším dětském věku již totiž dochází k formování zaměření osobnosti, názorů a stanovisek. Čím dříve je prevence započata, tím je výsledek efektivnější. Působení musí být samozřejmě upraveno dle věku a možností dítěte. (Machová, 2009)

Programy primární prevence se člení na specifické a nespecifické. Programy specifické primární prevence jsou dále ještě realizovány na třech úrovních a to: programy všeobecné primární prevence, programy selektivní primární prevence a programy indikované primární prevence.

2.1 Programy specifické primární prevence

Jak už bylo výše uvedeno programy specifické primární prevence jsou prováděny na třech úrovních a to dle rizikovosti cílových skupin. U jednotlivých úrovní prevence jsou pak kladeny různé nároky na personální zajištění programu. (Zaostřeno na drogy 2)

2.1.1 Programy všeobecné primární prevence

Programy všeobecné primární prevence jsou zaměřeny na běžnou populaci dětí, mládeže a dospělých a v těchto programech již nedochází k dalšímu rozdělení na méně či více rizikové skupiny. (Zaostřeno na drogy 2)

Cílem je zamezení nebo alespoň oddálení užívání legálních a nelegálních drog. Úkolem všeobecné primární prevence je předat všem osobám dostatek informací a dovedností, aby nezačaly brát drogy. (Zaostřeno na drogy 1)

Všeobecná primární prevence je realizována prostřednictvím programů, které jsou uskutečňovány pedagogicko-psychologickými poradnami přímo ve školách a také nestátními neziskovými organizacemi. (Zaostřeno na drogy 2)

Cuijpers (in McGrath et al., 2007) uvádí, že interaktivní přístupy v rámci všeobecných školních programů protidrogové prevence jsou daleko efektivnější než ty neinteraktivní.

2.1.2 Programy selektivní primární prevence

Programy selektivní primární prevence jsou zaměřeny na skupiny osob, u kterých se ve zvýšené míře vyskytují rizikové faktory pro vznik závislostí a jiných sociálně nežádoucích jevů.

(Zaostřeno na drogy 2)

Jedná se například o studenty se zhoršeným prospěchem nebo děti alkoholiků, narkomanů apod.. Rizikové skupiny můžeme rozpoznat na základě biologických, psychologických, sociálních nebo environmentálních rizikových faktorů souvisejících s užíváním drog. Dále to může být podle věku, pohlaví, místa bydliště nebo také úrovně sociálního znevýhodnění.

(Zaostřeno na drogy 1)

Příkladem selektivní primární prevence jsou programy včasné intervence pro problematické třídy, v nichž se nedaří realizovat programy všeobecné primární prevence. Cílem programu je vzájemná spolupráce s učiteli a celou třídou, při které se všichni zapojují do řešení problémových situací ve třídě. Z toho plyne, že cílem programu není určit žáky jako „problémové“, ale naopak jejich sloučení, posílení soudržnosti skupiny a respektování mezi žáky. V případě uskutečnění programu mají žáci vyhlídku učit se ve zdravém a příjemném prostředí. (Zaostřeno na drogy 2)

Aby byla selektivní primární prevence účinná, je nutné dodržovat zásady všeobecné primární prevence a řídit se následujícími podmínkami:

- definování cílů vždy s ohledem na rizika určitého dítěte,
- volba cílených vhodných strategií
- zvyšování intenzity programu obecně, ale také k určitému dítěti
- spolupráce s jinými organizacemi
- nutná spolupráce s rodiči problémového dítěte
- snaha o spojení problémového jedince s kolektivem
- zvolit vhodný přístup podle vzdělání cílové skupiny. (Skácelová, 2003a)

2.1.3 Programy indikované primární prevence

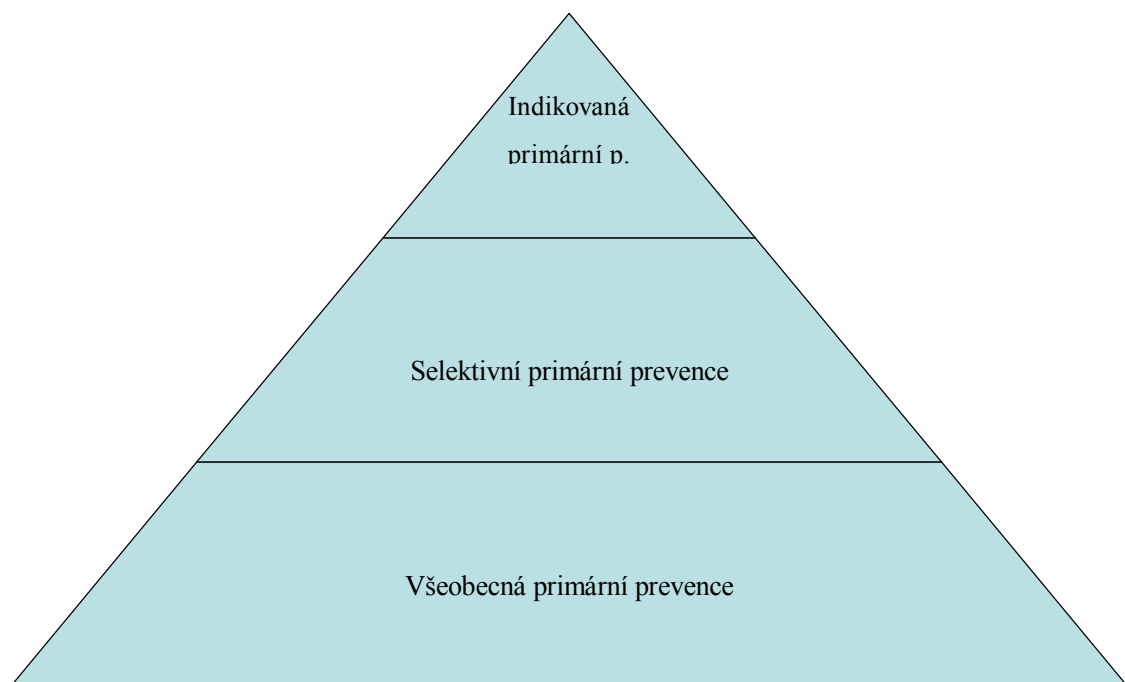
Indikovaná primární prevence je zaměřena přímo na jedince, u kterého se ve zvýšené míře vyskytují rizikové faktory pro vznik závislostí a jiných sociálně nežádoucích jevů. (Zaostřeno na drogy 2)

Cílem indikované primární prevence není jen oddálení užívání drog, ale již samotné snížení dávek a frekvence užívaných drog a také zmírnění následků plynoucích z konzumace drog. (Zaostřeno na drogy 1)

Služby v oblasti indikované primární prevence jsou poskytovány prostřednictvím zařízení nabízejících možnost odborných konzultací. Ty mohou využít jak pedagogové, tak děti a jejich rodiče. Konzultace může být prováděna i formou telefonického poradenství. (Zaostřeno na drogy 2)

Jako příklad indikované prevence lze uvést intervence určené ke snížení užívání marihuany u neproblémových uživatelů. (McGrath, et al., 2007)

OBRÁZEK 1: Úrovně specifické primární prevence

Obrázek 1 znázorňuje, jak na sebe jednotlivé úrovně specifické prevence navazují. Základ je nejširší, což znázorňuje, že obsahuje největší počty osob, aniž by byla rozlišena rizikovost. Další dvě úrovně prevence jsou již zaměřeny na vybrané skupiny jedinců.

Zdroj: Zaostřeno na drogy 2

2.2 Programy nespecifické primární prevence

Jsou to aktivity podporující zdravý životní styl, které nejsou přímo vázány na užívání návykových látek. Jsou uskutečňovány různorodou sítí volnočasových aktivit, které nabízejí smysluplné trávení volného času. Jedná se především o zájmové kroužky a sportovní aktivity. (Zaostřeno na drogy 2)

3 EFEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE NA ŠKOLÁCH

V České republice je nejvíce programů primární prevence prováděno ve školách. V zahraničí je rozšířená komunitní prevence, do níž je zapojeno místní společenství, včetně různých spolků a zájmových skupin tvořených rodiči dětí v rizikovém věku. Tento směr se šíří také k nám. Nesmíme však zapomínat, že nejpřirozenějším prostředím primární prevence je rodina. (Kalina a kol., 2001)

Morgan a Hawks et al. (in Zaostřeno na drogy 2) uvádí, že k úspěšné primární protidrogové prevenci jen samotné předávání informací určitě nestačí. Zvyšují sice znalosti o drogách, ale nemají vliv na změnu chování a postojů. Také se moc neosvědčují jednorázové akce a přednášky pro větší kolektivy založené na pasivním vstřebávání informací a bez výměny zkušeností a zpětné vazby. Programy také musí odpovídat potřebám cílové skupiny, tzn. zohlednění věku, zkušeností, reálnosti cílů. Za neúčinné se považuje také zastrašování, které nemá vliv na změnu chování, ale mohou pouze vyvolat obranné reakce. Programy musí být realizovány osobami s dostatečnými zkušenostmi. Tito lidé musí být cílovou skupinou uznávány a respektovány.

Programy protidrogové primární prevence na školách zaznamenaly od roku 1989 velký rozvoj. Přesto zatím nejsou programy protidrogové primární prevence v České republice dostupné pro všechny děti od předškolního věku až po střední nebo učňovské školy. Tento fakt je ovlivněn mnoha faktory charakteru personálního, organizačního a především pak finančního. Naopak za pozitivní faktor můžeme považovat mohutný odklon škol od jednorázových besed, ale naopak organizování dlouhodobých programů. Tyto programy musí respektovat věk a osobnostní zvláštnosti žáků a musí mít také složku informační, postojovou a dovedností. (Nováková, 2003a)

Primární prevence má být dlouhodobá, připravená. Důležitá je vzájemná komunikace nejlépe v menší skupině. V programech primární prevence je důležité žáky a studenty naučit drogy odmítat a naučit je schopnostem a dovednostem, které jsou důležité pro život (např. asertivně, komunikaci s dospělými, vrstevníky i s mladšími dětmi, zvládání stresu a úzkosti apod.). (Kalina a kol., 2003)

Hansen uvádí, že existuje celá řada různých typů školních programů. Tyto programy mají své charakteristické prvky a přístupy. Co však tyto programy mají společného, že se všechny v praxi zaměřují na ovlivnění nebo změnu vývoje vedoucí k začátku užívání drog.

Hansen rozděluje programy podle obsahu na 11 typů – informativní program, program zaměřený na rozhodovací schopnosti, programy spojené se složením přísahy, programy zaměřené na uvědomování si hodnot, programy zaměřené na stanovování cílů, programy zaměřené na zvládání stresu, programy zaměřené na budování pozitivního sebehodnocení, programy zaměřené na nácvik dovednosti odolávat tlaku, programy zaměřené na nácvik sociálních dovedností, programy zaměřené na stanovení norem, programy pomoci. V praxi se náplně těchto programů kombinují. (Příručka o efektivní drogové prevenci)

V současné době je u nás na školách prováděn Minimální preventivní program, který je rozpracován pod názvem Škola bez drog. V programu jsou zahrnuty všeobecné zásady efektivní primární prevence. Zásady byly sestaveny s zřetelem na zkušenosti odborníků z celého světa. (Nováková, 2003a)

Tabulka 1: Vhodné a nevhodné přístupy v primární prevenci

VHODNÝ PŘÍSTUP	NEVHODNÝ PŘÍSTUP
Podporovat aktivitu, sebedůvěru a hodnotné zájmy	Odstrašování
Kontinuální proces	Jednorázové akce
Zaměření na změnu chování a postojů	Zaměření pouze na poznatky
Živé učení	Přednášky
Využívání směrodatných vzorů, nejlépe v blízkém okolí	Neosobní, formální přístup, využívání ex-userů nebo aktuálních uživatelů
Otevřená, hodnotně moderovaná diskuse	Potlačování diskuse
Zapojení do života místní komunity	Nadřazené vedení
Realizaci navrhují a řídí kvalifikovaní odborníci v primární prevenci	Amatérismus realizátorů, náhodný výběr specialistů neškolených v primární prevenci

Zdroj: Kalina, 2000, (též s využitím Nešpora, 1998)

4 INTERMEDIÁTOŘI

Intermediátoři jsou osoby mající schopnost působit na druhé ať už v přímém kontaktu nebo spíše prostřednictvím kolektivní komunikace. Jejich chování a vystupování je směřované. Mohou být ideály, kterým cílová skupina naslouchá a důvěřuje, když něco sdělují třeba o drogách atd. Je velmi důležité tyto osoby objevit a získat je pro prevenci. (Kalina, Bém, 2003)

4.1 Rodiče

Často se setkávám s názorem, že děti a mládež experimentující nebo užívající drogy pochází z neúplných a dysfunkčních rodin. Mnoho lidí však již neví, jaká je skutečnost. Tyto děti a mladiství totiž také často pocházejí z rodin na vysoké sociální a ekonomické úrovni, kdy navenek rodina působí velmi spořádaně. Rodinné vztahy jsou však velmi neosobní a nejdůležitější jsou materiální hodnoty. Dítě je sice finančně zajištěné, ale citově deprimované.

Jak uvádí Sak (2000, str. 221): „Z hlediska sociálního zázemí existují dvě skupiny mladých narkomanů. První skupina pochází z rodiny s nízkou sociokulturní úrovní, včetně problému alkoholismu a postupně stále více i drog. Druhá skupina narkomanů pochází z rodin, o kterých se říká „slušné“, s uspokojivou materiální a sociokulturní úrovní.“

V případě, že rodiče zjistí, že má dítě potíže s drogami, neměli by za tuto chybu vinit pouze dítě. Vždy by si měli uvědomit, že tento problém se týká celé rodiny a podle toho, k němu přistupovat. Při podstoupení rodinné terapie dochází k zjištění příčin, proč vlastně dítě bere drogy. Rodina se pak může lépe v situaci zorientovat a dohodnout se na dalším řešení. (Marečková, et al., 2007)

Výzkum Režábkové Jany (in Sak, 2000, str.224) ukázal, že postoj k drogám je ovlivněn událostmi a situacemi již před narozením dítěte. Částečně neplánované a hlavně nechtěné děti se mnohem častěji zaplétají s drogami než děti chtěné.

Kalina uvádí, že téměř všechna protidrogová prevence je směřována do škol a při tom se zapomíná, že výchovou dětí se má především zabývat rodina. (Riesel, 1999)

S tímto názorem se zcela ztotožňuji. Jsem totiž přesvědčená, že mnoho rodičů se domnívá, že výchova ve škole je zcela dostačující a volný čas, který by měli trávit společně s dětmi věnují svému zaměstnání, koníčkům apod.

Za dokonalý výchovný styl můžeme považovat vřelý a středně omezující způsob výchovy. To znamená, kdy dítě od rodičů dostává lásku, zájem a péči, ale na druhou stranu musí dítě dodržovat jistý řád. (Nešpor, 2001)

Je třeba vyhledávat a rozvíjet nadání dětí, na sport, hudbu, literární vlohy. Budou spokojené, že v některé oblasti něco dokáží a svým způsobem vynikají. Mají zde své kamarády a záliba vyplní čas, který by jinak trávily nic neděláním. (Arterburn, Burns, 1995)

Rodiče se mohou na prevenci užívání drog podílet mnoha způsoby. Mohou se v dané problematice vzdělávat, podstupovat kurzy výchovných dovedností, pořádat nebo se účastnit společných aktivit pro rodiče a děti, další z forem prevence je domácí poradenství a řešení problému, konzultace, rodičovské skupiny, diskuze rodičů s pedagogy, zastoupení rodičů ve třídách apod. (McGrath, et al., 2007)

Děti, které úspěšně odolávají drogám, jsou zejména děti, které jsou milovány. Ví, že se mají na koho spolehnout bez ohledu na to, zda se chovaly pěkně nebo ošklivě, pořád je zde pro ně někdo, kdo je miluje. (Arterburn, Burns, 1995)

4.2 Pedagogové

V poslední době je pedagog upozorňováno na zvyšující se počet rizikových skupin v běžné populaci žáků jak základních tak i středních škol. Z toho vyplívá nutnost odborného vzdělání pro pedagogy v problematice zneužívání návykových látek. (Skácelová, 2003a)

Ke vzdělávání pedagogů v oblasti drogové prevence u nás začalo docházet až po roce 1989. První proškolení pedagogů bylo spíše orientační a nenáročné. Mezi první průkopníky tohoto vzdělávání patřilo Národní centrum podpory zdraví. Od roku 1994 začala na vzdělávání pedagogů spolupracovat také nadace Filia. V roce 1996 navázal Institut Filia na aktivity zrušeného Národního centra podpory zdraví a na tréninkové a školicí akce nadace Filia. Současné vzdělávací programy v oblasti drogové prevence určené pro pedagogy jsou podobné. Tyto programy seznamují učitele s historií a vývojem drogové problematiky, s teorií prevence, s legislativou, probírají se jednotlivé druhy drog a jejich účinky, dále je to léčba a péče o závislé, metodika práce s dětmi a velmi důležitý psychosociální trénink. Efektivita školení a tréninků lze sledovat dotazníky před a po ukončení programu nebo také „známkováním“ jednotlivých tematických okruhů. (Nováková, 2003b)

Školy také často do svých preventivních programů zapojují externí poradce či intermediátory a to především z důvodů nedostatečných odborných znalostí, potřeby „kritického přítele“, který bude hodnotit chod školy, dále časovou a nákladovou efektivitu a povinné zapojení. (Příručka o efektivní drogové prevenci)

4.2.1 Zapojení vrstevníků

V primární protidrogové prevenci se velmi osvědčila účinná strategie peer programů, které fungují na principu aktivního zapojení předem vyškolených vrstevníků. Jejich úkolem je formování postojů u mladých lidí, s možností pozitivního ovlivnění jejich rizikového chování. Příprava i samotné realizování programů, je velmi náročné, a proto je doporučována garance odborného zařízení zabývajícího se primární prevencí. (Skácelová, 2003b)

Peer programy jsou náročné na výběr vhodných aktivistů a jejich trénink. Musí jít o lidi, kteří jsou pro cílovou skupinu zajímavý. (Bém, Kalina, 2003)

První metodiku peer programů určenou pro základní školy a práci pedagogů u nás vytvořil Nešpor v roce 1995. Bohužel dobrá metodika v rukou neproškolených a nepřipravených pedagogů selhávala. Hlavními příčinami byl špatný výběr dětí, obsah programu jednostranně zaměřený na techniky odmítání drog, dále být vybrán „peerem“, se stalo pro děti prestižní, peer programy považovány za jedinou možnost prevence na školách. (Skácelová, 2003b)

4.2.2 Bývalí uživatelé

Nejsou příliš vhodnými vzory pro nezasazenou populaci, i když jejich projev může být zajímavý. Jsou dobrým vzorem pro lidi, kteří se již sami problémovými uživateli nebo závislími stali. (Bém, Kalina, 2003)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUM

V praktické části se zaměřuji na zjištění, jaké jsou zkušenosti s drogami u dětí navštěvující 9. třídu základní školy a jak se rodina a škola podílejí na snižování rizik spojených s užíváním drog. Výzkumná část je rozdělena do dvou kapitol. První kapitola se zabývá metodologií výzkumu a je rozdělena do čtyř podkapitol – cíle výzkumu, výzkumná metoda, charakteristika výzkumného vzorku, vyhodnocení výzkumných dotazníků. Druhá kapitola je shrnutím výzkumu a odpovídá na otázky dílčích cílů.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu je zjistit, jaké jsou zkušenosti s legálními a nelegálními drogami u dětí navštěvující 9. třídu na základní škole. Dalším cílem je zjistit, jak se u těchto dětí rodina a škola podílí na snižování rizik spojených s užíváním drog.

5.1.1 Otázky na dílčí cíle výzkumu

1. Ovlivňuje zkušenost s drogami pohlaví dítěte.
2. Ovlivňuje zkušenost s drogami místo bydliště dítěte.
3. Jaký je názor dětí na primární protidrogovou prevenci ve škole.
4. Jsou děti ve škole schopné o drogách diskutovat.
5. Jaký je zájem rodičů o děti.
6. Je využití volného času u dětí smysluplné.
7. Jsou rodinní příslušníci v případě řešení problému s drogami pro děti důvěryhodní.

5.2 Výzkumná metoda

Jako metodu svého výzkumu jsem si zvolila dotazníkové šetření. Prostřednictvím dotazníků jsem získala potřebné informace od velkého počtu respondentů. Dotazník je anonymní a obsahuje 21 položek týkajících se výzkumné problematiky. Otázky jsem formulovala dle poznatků získaných z prostudované literatury. V dotazníku jsou kombinovány uzavřené a polouzavřené otázky. Uzavřené otázky nabízí několik možných variant odpovědí, ze kterých si respondent jednu nebo více odpovědí vybere. Polouzavřené otázky nabízejí respondentovi výběr odpovědí nebo zde respondent vyjádří svůj názor.

Zda je dotazník srozumitelný, jsem ověřovala na věkově stejných respondentech. Jejich dotazníky jsem však do výzkumu nezahrnula.

Výzkum jsem provedla na dvou základních školách. Zde jsem osobně do čtyř devátých tříd rozdala své dotazníky a respondentům vysvětlila, co po nich žádám, jak postupovat a jakékoliv nesrozumitelnosti ihned objasnila.

Navrácení dotazníků bylo 100%. Dále jsem provedla kontrolu dotazníků, zda jsou vyplněny všechny položky a uvedené údaje zpracovala. Poté jsem provedla porovnání výsledků s cíly výzkumu.

5.3 Charakteristika výzkumného vzorku

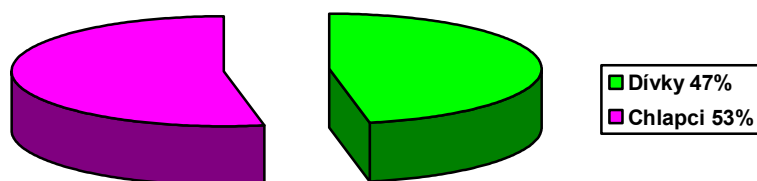
Jak jsem již výše uvedla, výzkum byl proveden na dvou základních školách. Z toho se jedna nachází ve městě Kroměříži a druhá v obci Bílovice u Uherského Hradiště. Mého výzkumu se účastnilo sto žáků devátých tříd.

Původním záměrem mého výzkumu bylo oslovení žáků osmých a devátých tříd. Z důvodu velké absence žáků v osmých třídách jsem se rozhodla svůj výzkum zaměřit pouze na žáky devátých tříd.

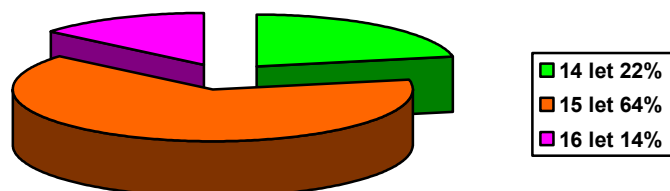
Výzkum probíhal od měsíce února 2010 do měsíce března 2010.

5.3.1 Složení výzkumného vzorku

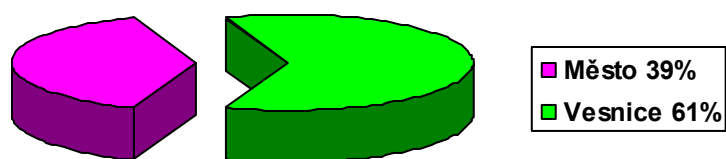
Graf 1: Složení dotazovaných dle pohlaví

Graf 2: Složení dotazovaných dle věku

Graf 3: Složení dotazovaných dle místa bydliště

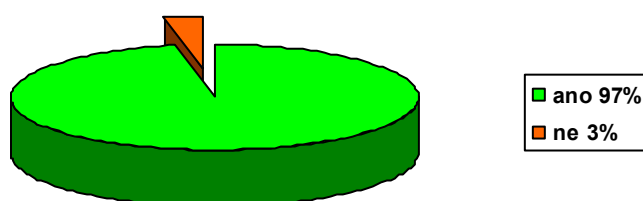
Z výše uvedených grafů (číslo 1. 2, 3) vyplývá, že výzkumu se zúčastnilo 47 dívek (47%) a 53 chlapců (53%). Z toho 22 dětí bylo ve věku 14 let (22%), 64 dětí ve věku 15 let (64%) a 14 dětí ve věku 16 let (14%). Ve výzkumu bylo větší zastoupení dětí bydlících na vesnici 61% než dětí z města 39%.

5.4 Vyhodnocení výzkumného dotazníku

Položka č. 1: Měli jste v prvním nebo druhém pololetí ve škole nějaké hodiny na téma „drogy“?

- ano
- ne

Graf 4: Zařazení vyučovacích hodin na téma drogy do výuky

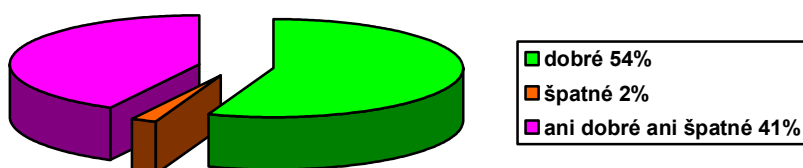

97% respondentů odpovědělo kladně, tedy že v průběhu prvního nebo druhého pololetí ve škole proběhly hodiny na téma „drogy“. 3% dotazovaných odpovědělo záporně. Vzhledem k tomu, že se jedná o spolužáky, domnívám se, že z nějakého důvodu na hodinách nebyli přítomni.

Položka č. 2: Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, jaké byly tyto hodiny?

- dobré
- špatné
- ani dobré ani špatné

Graf 5: Hodnocení hodin na téma „drogy“

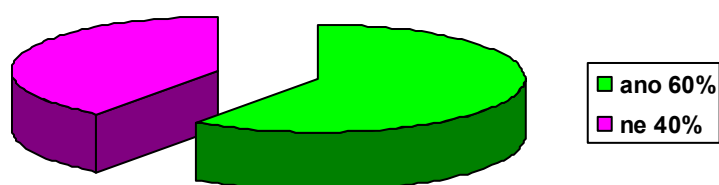

Hodiny na téma „drogy“ hodnotili respondenti nejvíce jako dobré 54%. Další početnou skupinou jsou ti, co hodnotili hodiny na téma „drogy“ ani dobré ani špatné 41%. Pouze 2% respondentů se jevily hodiny jako špatné.

Položka č. 3: Myslíš si, že je ve škole dostatečně svobodná atmosféra, aby bylo možné o drogách diskutovat?

- ano
- ne

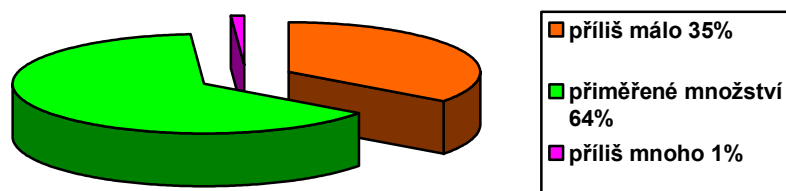
Graf 6: Školní atmosféra na diskusi ohledně drog

Z grafu vyplývá, že 60% respondentů, což znamená 60 dětí, považují atmosféru ve škole za dostatečně svobodnou pro diskusi o drogách. 40 dětí tj. 40% respondentů uvedlo, že atmosféra ve škole není dostatečně svobodná pro diskusi o drogách.

Položka č. 4: Domníváš se, že jste ve škole v letošním roce, měli dostatek aktivit ohledně drog?

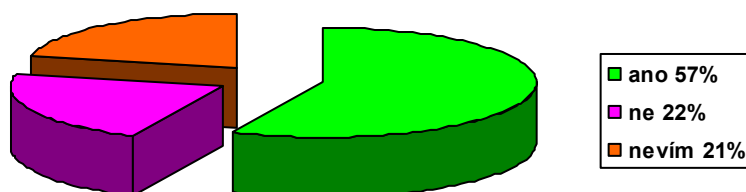
- příliš málo
- přiměřené množství
- příliš mnoho

Graf 7: Množství aktivit týkající se drog

Z grafu vyplývá, že pro 64% dotazovaných bylo aktivit týkajících se drog přiměřené množství. 35% respondentů odpovědělo, že těchto aktivit bylo příliš málo. Pouze 1% z dotazovaných souhlasilo s tím, že aktivit bylo příliš mnoho.

Položka č. 5: Pokud bys měl/měla nějaký problém spojený s drogami, myslíš si, že jsou ve škole nějací dospělí, se kterými by sis mohl(a) o tomto problému promluvit?

- ano
- ne
- nevím

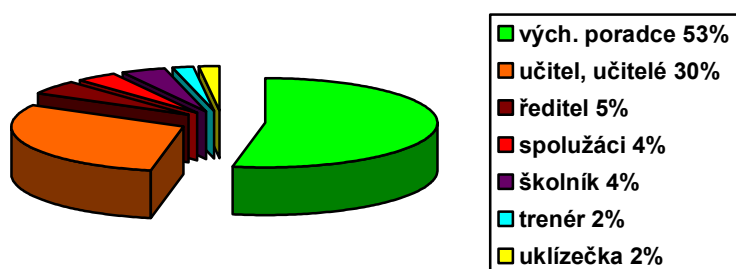
Graf 8: Důvěra v dospělé ve škole

Více jak polovina respondentů, to znamená 57% (to je 57 dotazovaných), důvěřuje dospělým ve škole natolik, že by si s nimi byla schopna o problému spojeným s drogami promluvit. Naopak 22% respondentů (to je 22 dotazovaných) by se s výše uvedeným problémem dospělým ve škole nespověřila a téměř stejný počet respondentů 21% (to je 21 dotazovaných) neví, zda by byli schopni řešit svůj problém s drogami s dospělými ve škole.

Položka č. 6: Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, označ, o koho se jedná.

- učitel, učitelé
- ředitel školy
- výchovný poradce
-

Graf 9: Přehled osob, kterým děti ve škole důvěřují

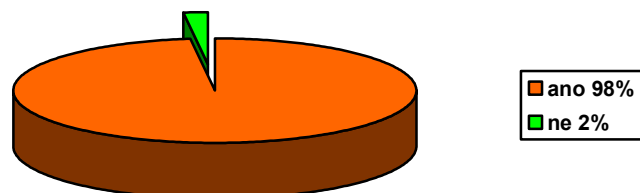

Z výše uvedeného grafu jasně vyplývá, že u dotazovaných respondentů má největší důvěru výchovný poradce a to 53%. Dále pak učitel, učitelé 30%, ředitel 5%, 4% školník, 2% trenér a 2% uklízečka. I když byla otázka mířena na důvěru v dospělé ve škole, 4% dotazovaných odpovědělo, že důvěřují svým spolužákům.

Položka č. 7: Vyzkoušel(a) jsi cigarety, pivo, víno, tvrdý alkohol nebo jiný typ alkoholu?

- ano
- ne

Graf 10: Zkušenosti dětí s legálními drogami

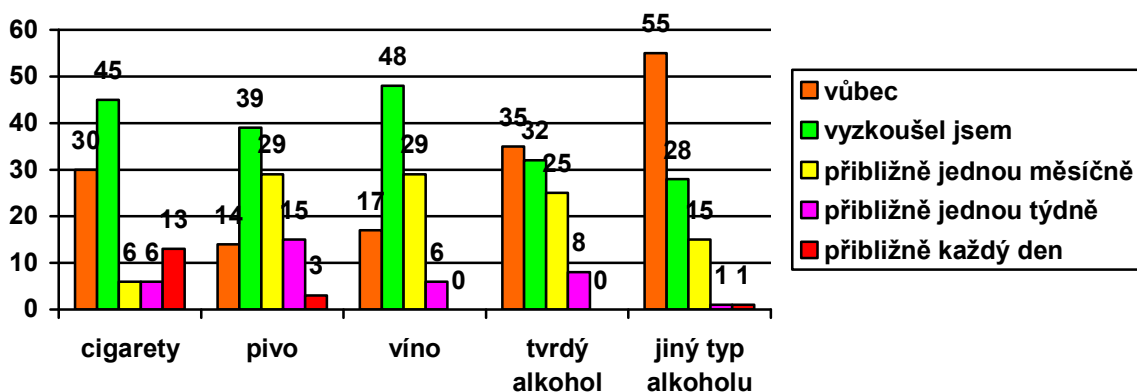

Z výše uvedeného grafu lze jasně vyčíst, že zkušenosti s legálními drogami má 98% respondentů, což jsou téměř všichni dotazovaní (98 osob). Pouze 2% (tzn. 2 osoby) nemají žádné osobní zkušenosti s legálními drogami.

Položka č. 8: Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, označ o jakou látku (látky) se jedná a uveď, jak často látku užíváš (1. vyzkoušel(a) jsem, 2. přibližně jednou měsíčně, 3. přibližně jednou týdně, 4. přibližně každý den)?

- cigarety
- pivo
- víno
- tvrdý alkohol
- jiný typ alkoholu

Graf 11: Užívání legálních drog

30% (29 respondentů) z 98 respondentů majících zkušenosti s legálními drogami cigarety vůbec neužili. 45% (44 osob) cigarety vyzkoušelo. 6% (tzn. 6 osob) kouří cigarety přibližně jednou měsíčně. Stejně tak 6% z respondentů (tzn. 6 osob) kouří cigarety přibližně jednou týdně a 13% (to je 13 osob) kouří cigarety přibližně každý den.

Z grafu lze také vyčíst, že 14% (14 respondentů) z 98 respondentů, kteří mají zkušenosti s legálními drogami, nemá vůbec zkušenosti s pivem. 39% (38 osob) pivo vyzkoušelo. 29% (28 osob) požije pivo přibližně jednou měsíčně. 15% (15 osob) pivo konzumuje jednou týdně a 3% (3 osoby) pijí pivo přibližně každý den.

Z uvedeného grafu vyplývá, že 17% (17 osob) z 98 dotazovaných, kteří mají zkušenosti s legálními drogami, víno vůbec nekonzumovalo. 48% (47 osob) víno vyzkoušelo. 29% (28 osob) pije víno přibližně jednou měsíčně. 6% (6 osob) konzumuje víno přibližně jednou týdně. Každý den nikdo z respondentů majících zkušenosti s legálními drogami víno nekonzumuje.

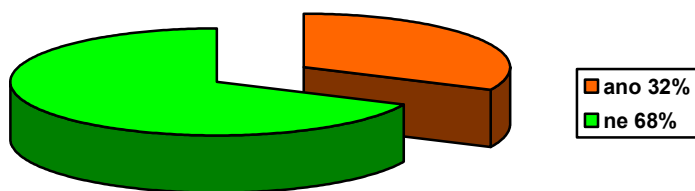
35% (to je 34 osob) z 98 respondentů majících zkušenosti s legálními drogami, tvrdý alkohol nikdy nepilo. 32% (tzn. 31 osob) tvrdý alkohol vyzkoušelo, 25% (tj. 25 respondentů) požije tvrdý alkohol přibližně jednou měsíčně, 8% (tj. 8 respondentů) přibližně jednou týdně, každý den tvrdý alkohol nepije nikdo z respondentů.

Co se týče jiného typu alkoholu 55%, což je 54 respondentů z celkového počtu 98 respondentů majících zkušenosti s legálními drogami jiný typ alkoholu vůbec nikdy nekonzumovalo. 28% (to je 27 respondentů) jiný typ alkoholu vyzkoušelo, 15% (15 respondentů) konzumuje jiný typ alkoholu přibližně jednou měsíčně, 1% (1 osoba) konzumuje jiný typ alkoholu přibližně jednou týdně a stejně tak 1% (1 osoba) popijí jiný typ alkoholu téměř každý den.

Položka č. 9: Vyzkoušel(a) jsi marihuanu nebo hašiš, inhalanty (lepidlo), utišující prostředky nebo sedativa, extáze, amfetamin, LSD, kokain, heroin?

- ano
- ne

Graf 12: Zkušenosti dětí s nelegálními drogami

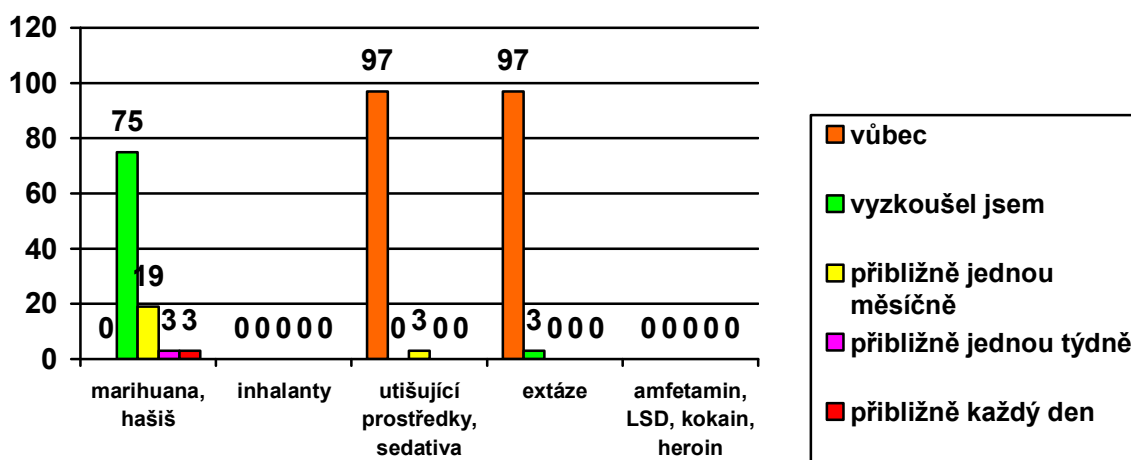

Většina respondentů, to znamená 68% (což je 68 respondentů), nemá zkušenosti s nelegálními drogami. 38% dotazovaných (to je 38 respondentů) odpovědělo, že má zkušenosti s legálními drogami.

Položka č. 10: Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, označ o jakou látku (látky) se jedná a uveď, jak často látku užíváš (1. vyzkoušel(a) jsem, 2. přibližně jednou měsíčně, 3. přibližně jednou týdně, 4. přibližně každý den)

- marihuana, hašiš
- inhalanty(lepidlo)
- utišující prostředky nebo sedativa
- extáze
- amfetamin, LSD, kokain, heroin

Graf 13: Užívání nelegálních drog

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že 75% respondentů (což je 24 respondentů) z celkového počtu 32 respondentů, kteří uvedli, že mají zkušenosti s nelegálními drogami, marihuanu, hašiš vyzkoušelo, 19% (6osob) užívá marihuanu, hašiš přibližně jednou měsíčně, 3% (1osoba) užívá marihuanu, hašiš přibližně jednou týdně a stejně tak 3% (1osoba) užívá marihuanu přibližně každý den.

Dále je z grafu patrné, že inhalanty, amfetaminy, LSD, kokain a heroin neužívají žádné osoby, které uvedli zkušenosti s nelegálními drogami.

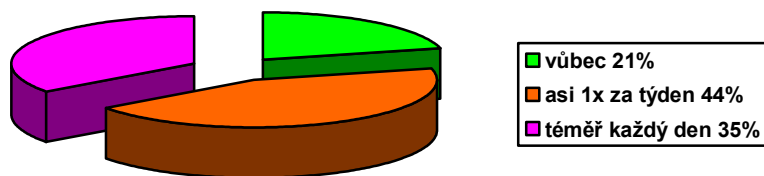
Utišující prostředky nebo sedativa užívají pouze 3% (to znamená 1 osoba) z celkového počtu 32 respondentů, kteří uvedli zkušenosti s nelegálními drogami. Tyto látky tato osoba užívá pouze přibližně 1x za měsíc.

Poslední drogou zaznamenanou ve výše uvedeném grafu je extáze. 97% (to je 31 osob) majících zkušenosti s nelegálními drogami extázi vůbec nevyzkoušelo. Pouze 3% (tzn. 1 osoba) drogu pouze vyzkoušela.

Položka č. 11: Jak často hovoříš se svými rodiči(rodičem) o školních úkolech?

- vůbec
- asi 1x za týden
- téměř každý den

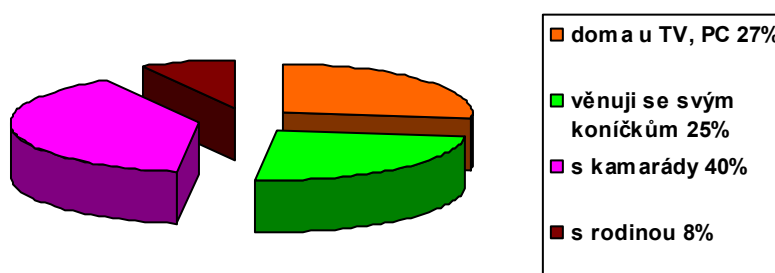
Graf 14: Zájem rodičů o školní úkoly

Ze 100% respondentů odpovědělo 21% respondentů (což je 21 osob), že o školních úkolech se svými rodiči vůbec nehovoří. 44% dotazovaných (to je 44 osob) odpovědělo, že se svými rodiči hovoří o školních úkolech asi 1x za týden a 35% dotazovaných (tzn. 35 osob) hovoří se svými rodiči o školních úkolech téměř každý den.

Položka č. 12: Jak většinou trávíš svůj volný čas po škole?

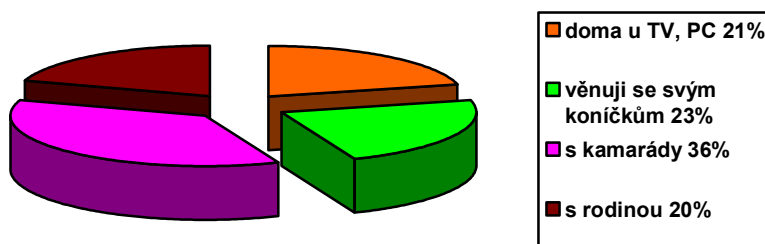
- doma u TV, PC
- věnuji se svým koníčkům
- s kamarády
- s rodinou

Graf 15: Trávení volného času po škole

Z grafu č. 15 vyplývá, že většina dotazovaných, což je 40% (tzn. 40 osob) tráví svůj volný čas po škole s kamarády. 27% (to je 27 osob) sedí ve svém volném čase doma u TV, PC. 25% z dotazovaných (to je 25 osob) se po škole věnuje svým koníčkům. A 8% respondentů (8 osob) tráví svůj volný čas po škole s rodinou.

Položka č. 13: Jak většinou trávíš svůj volný čas o víkendu?

- doma u TV, PC
- věnuji se svým koníčkům
- s kamarády
- s rodinou

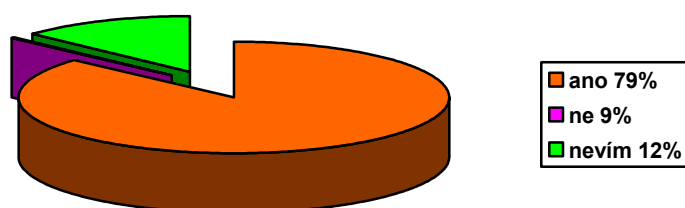
Graf 16: Trávení volného času o víkendu

Respondenti svůj volný čas o víkendu tráví nejvíce s kamarády tj. 36% (36 osob). 21% (21 osob) sedí většinou o víkendu u TV, PC. 23% (to je 23 osob) se o víkendu ve svém volném čase většinou věnuje svým koníčkům a 20% z respondentů (tzn. 20 osob) tráví svůj volný čas o víkendu většinou s rodinou.

Položka č. 14: Vědí tví rodiče, kde trávíš svůj volný čas?

- ano
- ne
- nevím

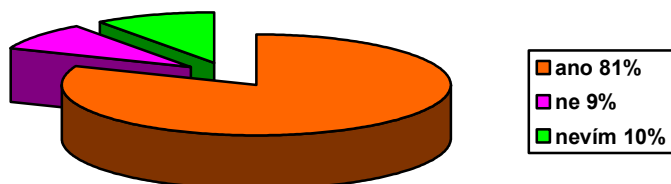
Graf 17: Přehled rodičů o volném čase svých dětí

Většina dotazovaných 79% (což je 79 osob) odpověděla, že jejich rodiče vědí, jak tráví volný čas. 9% z dotazovaných (tzn. 9 osob) uvedlo, že jejich rodiče neví, co dělají ve volném čase. 12% z respondentů (to je 12 osob) neví, zda rodiče vědí, jak tráví svůj volný čas.

Položka č. 15: Znají tví rodiče kamarády, kamarádky se kterými trávíš svůj volný čas?

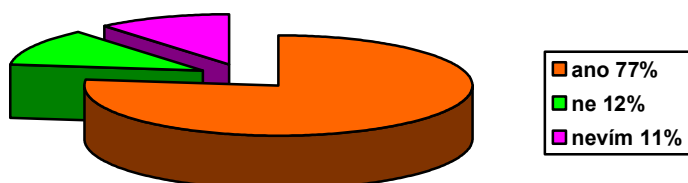
- ano
- ne
- nevím

Graf 18: Přehled o rodičovské informovanosti o kamarádech svých dětí

Většina dotazovaných 81% (tzn. 81 osob) uvedlo, že rodiče znají jejich kamarády, se kterými tráví svůj volný čas. 9% (tzn. 9 osob) odpovědělo, že jejich rodiče neznají kamarády, se kterými tráví svůj volný čas a 10% respondentů (což je 10 osob) neví, zda jejich rodiče znají kamarády, se kterými tráví svůj volný čas.

Položka č. 16: Pokud bys měl/měla nějaký problém spojený s drogami, myslíš si, že je v rodině někdo, s kým by sis mohl(a) o tomto problému promluvit?

- ano
- ne
- nevím

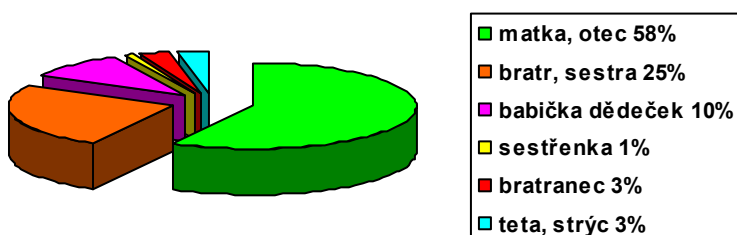
Graf 19: Důvěra v rodinné příslušníky v případě problému s drogami

77% respondentů (77 osob) uvádí, že by si v rodině měli s kým promluvit o problému s drogami. 12% respondentů (12 osob) by si v případě problému s drogami nemělo s kým v rodině promluvit a 11% (11 osob) neví.

Položka č. 17: Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, označ, o kterou osobu se jedná.

- matka, otec
- bratr, sestra
- babička, dědeček
-

Graf 20: Komu děti v rodině v případě problému s drogami důvěřují

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že ze 77 respondentů, kteří by si byli schopni o problému s drogami promluvit se svými rodinnými příslušníky, by si většina 58% (což je 45 respondentů) promluvila se svými rodiči. 25% (19 respondentů) by si promluvila se svými sourozenci, 10% (8 respondentů) by si promluvilo se svými prarodiči, 1% (1 respondent) by si promluvilo se sestřenkou, 3% (2 respondenti) by si promluvili se svým bratrancem a stejně tak 3% (2 respondenti) by si promluvili s tetou a strýcem.

6 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Při souhrnu výsledků svého výzkumu budu vycházet z předem stanovených cílů.

Hlavním cílem mého výzkumu je zjistit, jaké jsou **zkušenosti s legálními a nelegálními drogami** u dětí navštěvující 9. třídu na základní škole. Dalším cílem je zjistit, jak se u těchto dětí **rodina a škola podílí na snižování rizik spojených s užíváním drog**.

6.1 Odpovědi na otázky dílčích cílů výzkumu

1. Ovlivňuje zkušenost s drogami pohlaví dítěte.

K této výzkumné otázce se v rámci mého výzkumu vztahovaly otázky v dotazníku č. 1, 11, 12, 13, 14.

Ve výzkumu se ukázalo, že co se týče zkušeností s legálními drogami, mají dívky i chlapci téměř stejné zkušenosti s cigaretami, tzn. 72% dívky a 66% chlapci. Podobně je tomu i u zkušenosti s pivem, kdy dívky uvádí zkušenost s pivem v 85% a chlapci 83%. Zkušenosti s vínem mají větší děvčata a to 96%, chlapci 68%. Opačně je tomu u tvrdého alkoholu, kdy dívky uvádí zkušenost v 57% a chlapci v 70%. S jiným typem alkoholu mají větší zkušenost dívky 49% a chlapci 40%. *Vyjímajíc tvrdý alkohol mají dívky větší zkušenosti s legálními drogami než chlapci.*

Z nelegálních drog mají děti zkušenosti s marihuanou, hašišem, utišujícími prostředky nebo sedativy a extází. Zde dívky označili zkušenost s marihuanou, hašišem ve 26% a chlapci v 38%. Zkušenost s utišujícími léky nebo sedativy mají pouze dívky a to 2%. A s extází uvádí zkušenost pouze chlapci a to 2%. *V podstatě mají tedy zkušenosti s nelegálními drogami větší chlapci než dívky.*

2. Ovlivňuje zkušenost s drogami místo bydliště dítěte.

K této výzkumné otázce se v rámci mého výzkumu vztahovaly otázky v dotazníku č. 4, 11, 12, 13, 14.

Zkušenosti s cigaretami mají téměř stejné jak děti z vesnice 70% tak z města 67%. Zkušenosti s pivem jsou už větší u dětí z města, tj. vesnice 80%, město 90%. Zkušenost s vínem je opět skoro stejná pro všechny děti, tzn. vesnice 80%, město 82%. Zkušenosti s tvrdým al-

koholem jsou mírně vyšší u dětí z města 67%, vesnice 62%. S jiným typem alkoholu mají opět větší zkušenosti děti z města 49%, vesnice 41%. *Z uvedených výsledků vyplývá, že kromě cigaret, mají děti z města větší zkušenosti s legálními drogami než děti z vesnice.*

Co se týká nelegálních drog je zkušenost s marihuanou, hašišem o něco málo větší u dětí z měst 33% než u dětí z vesnice 30%. Oproti tomu děti z vesnice mají ještě navíc zkušenosti s utišujícími prostředky nebo sedativy 2% a extází 2%. *Z uvedených výsledků tedy vyplývá, že zkušenosti s nelegálními drogami jsou srovnatelné, ať už se jedná o děti bydlící ve městě nebo na vesnici.*

3. Jaký je názor dětí na primární protidrogovou prevenci ve škole.

V mém dotazníku se k této výzkumné otázce vztahuje otázka č. 5, 6, 8.

Většina respondentů, tj. 54% hodnotí hodiny na téma „drogy“ jako dobré, 2% jako špatné a 41% ani dobré ani špatné. Na otázku, zdali měli žáci v letošním roce dostatek aktivit ohledně drog odpovídali ve většině případů 64%, že aktivit bylo přiměřené množství, pro 35% bylo aktivit příliš málo a pro 1% příliš mnoho. *Z těchto uvedených údajů můžeme soudit, že aktivity primární protidrogové prevence prováděné na školách jsou pro většinu žáků zajímavé a dostačující.*

4. Jsou děti ve škole schopné o drogách diskutovat.

Odpověď na tuto výzkumnou otázku jsem se snažila zjistit prostřednictvím otázek č 9 a 10.

Většina respondentů tj. 57% má důvěru v dospělé ve škole, 22% je opačného názoru a 21% neví. Z žáků, kteří mají důvěru v dospělé, by se 53% respondentů při problému s drogami obrátilo na výchovného poradce, 30% na učitele, 5% na ředitele, 4% na spolužáky, i když se nejedná o dospělé, 4% na školníka, 2% na trenéra a 2% na uklízečku. *Z uvedených údajů můžeme usuzovat, že většina dětí má důvěru v dospělé ve škole a za nejdůvěryhodnější dospělou osobu ve škole považují výchovného poradce.*

5. Jaký je zájem rodičů o děti.

Odpověď na tuto výzkumnou otázku jsem zjišťovala prostřednictvím otázek č. 15, 18, a 19.

21% dětí nehovoří vůbec se svými rodiči o školních úkolech, 44% asi 1x za týden a 35% každý den. Co se týče trávení volné času, 79% žáků uvádí, že rodiče vědí, kde tráví svůj volný čas, 9% uvádí, že rodiče neví, kde tráví volný čas a 12% neví, zda jejich rodiče vědí, kde tráví svůj volný čas. Co považují za důležité a myslím si, že by rodiče měli znát, jsou

kamarádi a kamarádky, se kterými jejich dítě tráví volný čas. 81% dětí odpovědělo, že jejich rodiče znají kamarády, kamarádky, se kterými tráví svůj volný čas, 9% dětí označilo, že jejich rodiče neznají kamarády a kamarádky se kterými tráví volný čas a 10% neví, zda rodiče znají kamarády a kamarádky, se kterými tráví svůj volný čas. *Z vyhodnocených otázek vyplývá, že většina dětí se svými rodiči o školních úkolech hovoří, minimálně 1x za týden. Co považují za velmi pozitivní, je také fakt, že většina dětí uvádí, že rodiče vědí, kde tráví volný čas a znají kamarády a kamarádky svých dětí.*

6. Je využití volného času u dětí smysluplné.

K této výzkumné otázce se v rámci mého výzkumu vztahovaly otázky v dotazníku č. 16, 17.

Na otázku jak většinou trávíš svůj volný čas po škole, 27% dětí označilo odpověď doma u TV, PC, 25% se věnuje svým koníčkům, 40% s kamarády a 8% s rodinou. Při srovnání s trávením volného času o víkendu se snížil počet dětí u TV, PC na 21%, téměř stejné % dětí se věnuje svým koníčkům i o víkendu 23%, totožně je tomu i v dalším případě a to, že 36% dětí tráví svůj volný čas o víkendu s kamarády. Děti, které tráví volný čas o víkendu s rodinou se zvýšil na 20%. *Z uvedených hodnot můžeme soudit, že většina dětí tráví svůj volný čas s kamarády, ať už se jedná o čas trávený po škole nebo o víkend. Nešpor ve svých knihách často uvádí, že pro předcházení problémům s drogami, je nutné, aby se dítě nenudilo. Toho lze dosáhnout, pokud se dítě věnuje svým koníčkům. Domnívám se proto, že by volný čas dětí mohl být lépe organizován.*

7. Jsou rodinní příslušníci v případě řešení problému s drogami pro děti důvěryhodní.

Odpověď na tuto výzkumnou otázku jsem zjišťovala prostřednictvím otázek č. 20 a 21.

Většina dětí 77% má důvěru v rodinné příslušníky a v případě problémů týkajícího se drog by se na ně obrátila. 12% je opačného názoru a 11% neví, zda by se s uvedeným problémem na rodinné příslušníky obrátila. Z dětí, které mají důvěru ve své rodinné příslušníky, by se 58% obrátilo na své rodiče, 25% dětí na své sourozence, 10% na babičku a dědečka, 1% na sestřenku, 3% na bratrance a stejně tak 3% na tetu a strýce. *Z uvedených hodnot můžeme vyčíst, že většina dětí důvěřuje svým rodinným příslušníkům a v případě problému s drogami by se nejvíce dětí obrátilo na své rodiče.*

ZÁVĚR

Hodně lidí ustavičně nevěří, přes veškeré informace o drogové problematice v médiích, že drogy jsou opravdu velký problém pro nás všechny. Stále si nalhávají, že příběhy, které kolem sebe slychají, se dotýkají nějakých lidí žijících hodně daleko. Bohužel však skutečnost je taková, že v mnoha případech se tento problém týká přímo jejich blízkých a tito lidé se často o něm dozívají jako poslední. Proto se domnívám, že by se na téma primární protidrogové prevence mělo neustále upozorňovat.

Cílem mé bakalářské práce bylo seznámení se s literaturou týkající se primární protidrogové prevence a podat o ní ucelený obraz. Dále také zjistit, jaké jsou zkušenosti dětí s drogami, ať už se jedná o drogy legální či nelegální, jaká je spokojenost žáků s primární protidrogovou prevencí na školách, jaká je školní atmosféra, jak se rodiče zajímají o své děti, jak děti tráví svůj volný čas a v poslední řadě jaká je důvěra dětí v rodinné příslušníky v případě problému s drogami.

Po zpracování výsledků mého výzkumu jsem dospěla k názoru, že děti mají větší zkušenosti s drogami legálními. S primární protidrogovou prevencí na školách jsou spokojené a školní atmosféra je pro většinu důvěryhodná na diskusi o drogách. V případě řešení problému by se většina obrátila na výchovného poradce. Většina rodičů se zajímá o školní úkoly svých dětí a ví, kde a s kým tráví volný čas. Většina dětí tráví svůj volný čas s kamarády. V tomto případě se domnívám, že by čas dětí mohl být opravdu lépe zorganizován. V případě řešení problému s drogami by se většina dětí obrátila na své rodiče.

Při uskutečnění výzkumu se neobjevily žádné vážné obtíže. Obě školy mi vyšly vstříc, učitelé i žáci byli velmi ochotní. Svoji bakalářskou práci školám poskytnu a doufám, že poslouží jako informační materiál pro pedagogy a rodiče.

Díky své bakalářské práci jsem si obohatila své znalosti o primární protidrogové prevenci.

Bakalářskou práci uzavírám těmito náměty a doporučeními pro praxi

- Odborníci by měli stále vydávat různé publikace, měli by se konat odborné přednášky a semináře, aby lidé o výše uvedené problematice byli více informováni.
- Protidrogovou prevencí by se měla především zabývat rodina.
- Rodiče by měli lépe organizovat volný čas svých dětí.

- Měli by s nimi více hovořit a naslouchat jim.
- Měl by být propagován zdravý životní styl, život bez drog by se měl stát pro děti a mládež atraktivní.
- Média by informace o drogách neměly zkreslovat.
- Více odstrašujících reklam – ukázat následky nehod po požití drog.
- Měla by být lepší spolupráce mezi školou a rodiči.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ARTERBURN, S., BURNS, J. *Drogy klepou na dveře*. Brno: Nová naděje, 2001. ISBN 80-86077-03-9.
- [2] BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L. *Sociální práce na ulici: Streetwork*. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-048-1.
- [3] BÉM, P.; KALINA, K. Úvod do primární prevence: východiska, základní pojmy a přístupy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003, s. 275 – 284. ISBN 80-86734-05-6.
- [4] GALLA, M. et al. *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí: Příručka o efektivní školní drogové prevenci*. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. ISBN 80-86734-38-2.
- [5] KALINA, K. a kol. *Devět rad jak ušetřit....* Praha: o.s. SANANIM a A.N.O., 2003.
- [6] MACHOVÁ, J., KUBÁTOVÁ, D. a kol. *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2715-8.
- [7] MAREČKOVÁ, J. et al. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-223-2.
- [8] MCGRATH, Y. et al. *Prevence užívání drog mezi mladými lidmi: Přehled dostupných informací: Nejnovější výzkumné poznatky*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-16-1.
- [9] NEŠPOR, K. *Vaše děti a návykové látky*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-515-6.
- [10] NOVÁKOVÁ, D. Přednášky, besedy a interaktivní programy ve školách. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003a, s. 300 – 306. ISBN 80-86734-05-6.
- [11] NOVÁKOVÁ, D. Výcvik pedagogů. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003b, s. 311 – 316. ISBN 80-86734-05-6.
- [12] RIESEL, P. *Lesk a bída drog*. Olomouc: Votobia, 1999. ISBN 80-7198-348-9.

- [13] SAK, P. *Proměny české mládeže*. Praha: Petrklíč, 2000. ISBN 80-7229-042-8.
- [14] SKÁCELOVÁ, L. Prevence ve výuce – základní pedagogické principy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003a, s. 291 – 299. ISBN 80-86734-05-6.
- [15] SKÁCELOVÁ, L. Vrstevnické skupiny, peer programy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003b, s. 307 – 310. ISBN 80-86734-05-6.
- [16] *Zaostřeno na drogy*. Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. Č. 1. Praha: Úřad vlády ČR, 2006. ISSN 1214-1089.
- [17] *Zaostřeno na drogy*. Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. Č. 2. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISSN 1214-1089.

Internetové zdroje:

- [18] Drogy-info.*Glosář pojmů*. [online]. [cit. 2010-04-26]. Dostupné na:
http://www.drogy-info.cz/index.php/info/glosar_pojmu/t/terciarni_prevence
- [19] Informační centrum pro mládež Uherské Hradiště.*Sociálně patologické jevy*. [online]. [cit. 2010-03-01]. Dostupné na:
<http://www.icm.uh.cz/str/socialnepatologickejevy/socialnepatologicke-jevy/drogy-a-protidrogova-pravence/prevence/zakladni-informace-o-prevenci-zneuzivani-drog>
- [20] Zlínský kraj-informační portál.*Protidrogová problematika a sociálně patologické jevy*. [online]. [cit. 2010-04-26]. Dostupné na:
<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=59916>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. A podobně

atd. A tak dále

tj. To je, to jsou

tzn. To znamená

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1: Úrovně specifické primární prevence (strana 16)

Graf 1: Složení dotazovaných dle pohlaví (strana 25)

Graf 2: Složení dotazovaných dle věku (strana 26)

Graf 3: Složení dotazovaných dle místa bydliště (strana 26)

Graf 4: Zařazení vyučovacích hodin na téma drogy do výuky (strana 27)

Graf 5: Hodnocení hodin na téma „drogy“ (strana 27)

Graf 6: Školní atmosféra na diskusi ohledně drog (strana 28)

Graf 7: Množství aktivit týkající se drog (strana 29)

Graf 8: Důvěra v dospělé ve škole (strana 29)

Graf 9: Přehled osob, kterým děti ve škole důvěřují (strana 30)

Graf 10: Zkušenosti dětí s legálními drogami (strana 31)

Graf 11: Užívání legálních drog (strana 31)

Graf 12: Zkušenosti dětí s nelegálními drogami (strana 33)

Graf 13: Užívání nelegálních drog (strana 33)

Graf 14: Zájem rodičů o školní úkoly (strana 34)

Graf 15: Trávení volného času po škole (strana 35)

Graf 16: Trávení volného času o víkendu (strana 35)

Graf 17: Přehled rodičů o volném čase svých dětí (strana 36)

Graf 18: Přehled o rodičovské informovanosti o kamarádech svých dětí (strana 37)

Graf 19: Důvěra v rodinné příslušníky v případě problému s drogami (strana 37)

Graf 20: Komu děti v rodině v případě problému s drogami důvěřují (strana 38)

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vhodné a nevhodné přístupy v primární prevenci (strana 19)

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I: Databáze organizací zabývajících se protidrogovou prevencí a primární prevencí sociálně patologických jevů ve Zlínském kraji

Zdroj: <http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=59916>

PŘÍLOHA II: Dotazník

**DATABÁZE ORGANIZACÍ ZABÝVAJÍCÍCH SE PROTIDROGOVOU PREVENČÍ
A PRIMÁRNÍ PREVENČÍ SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
VE ZLÍNSKÉM KRAJI**

KONTAKTNÍ CENTRA

(+ terénní výměnné programy, poradenství pro rodiče a pedagogy)

Kroměříž kontaktní centrum Plus oblastní Charita zařízení cirkve IČ: 18189750	vedoucí	Kamila Adamovská, DiS.
	adresa	Kroměříž, Ztracená 63, 767 01
	telefon	573 336 569, 737 929 332
	fax	
	e-mail	kc.km@seznam.cz
	www	www.kromeriz.charita.cz

Uherské Hradiště kontaktní centrum Charáč Sdružení Podané ruce o.s. IČ: 60557621	vedoucí	Mgr. Vladimír Kaška
	adresa	Uherské Hradiště, Šromova 136, 686 01
	telefon	572 540 616, vedoucí 777 916 269 street 736 105 373, 737 641 727
	fax	
	e-mail	charac@podaneruce.cz
	www	www.podaneruce.cz

Vsetín kontaktní centrum Klič Agarta o.s. IČ: 27002438	vedoucí	Mgr. Jakub Olšák
	adresa	Vsetín, Ohrada 1879, 755 01
	telefon	571 436 900, 737 451 757
	fax	
	e-mail	kc-klic@seznam.cz
	www	www.agarta.cz

Zlín kontaktní centrum ONYX Občanské sdružení IČ: 27018075	vedoucí	Mgr. Petr Netočný
	adresa	Zlín, Gahurova 1563/5, 760 01
	telefon	774 256 540
	fax	
	e-mail	kc@os-onyx.cz, streetwork@os-onyx.cz
	www	www.os-onyx.cz

**NÍZKOPRAHOVÁ CENTRA PRO TRÁVENÍ VOLNÉHO
ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE+NÁVAZNOSTI**
(sociální práce v terénu, programy pro školy, nabídka alternativních volnočasových aktivit)
organizace s pověřením k sociálně právní ochraně dětí

Otrokovice	vedoucí	Mgr. Martina Stavjaníková
Šlikr Unie Kompas o.s. IČ: 67028144	adresa	Otrokovice, SNP 2, 765 02
	telefon	577 101 046, 739 187 346
	fax	577 434 428
	e-mail	slikr@unko.cz
	www	www.unko.cz

Slavičín	vedoucí	Mgr. Dana Kozubíková
R-Ego o.s. IČ: 70885605	adresa	Slavičín, Mezi Šenky 19, 763 21
	telefon	577 341 446, 732 713 014
	fax	577 341 446
	e-mail	pc.r-ego@tiscali.cz
	www	

Slavičín	vedoucí	Mgr. Božena Filáková
Vzdělávací, sociální a kulturní středisko při Nadaci Jana Pivečky, o.p.s. IČ: 28269501	adresa	Slavičín, Horní náměstí 111, 763 21
	telefon	577 342 822, 603 271 904, 776 673 995
	fax	577 341 648
	e-mail	filakova@pivecka.cz, kampak.slavicin@gmail.com
	www	www.pivecka.cz

Uherský Brod	vedoucí	Bc. Antonín Kunčar
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež SOCIÁLNÍ SLUŽBY UHERSKÝ BROD, příspěvková organizace	adresa	Uherský Brod, Větrná 2060, 688 01
	telefon	739 843 957
	fax	572 612 585
	e-mail	vedouci.nzdm@ssub.cz
	www	www.ssub.cz

Uherské Hradiště	vedoucí	Mgr. Jitka Janošková
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Tulip oblastní Charita UH zařízení církve IČ: 44018886	adresa	Uherské Hradiště, Leoše Janáčka 180, 686 01
	telefon	606 672 239, 725 520 998
	fax	
	e-mail	tulip.uhradiste@caritas.cz
	www	www.uhradiste.caritas.cz/tulip

Vizovice	vedoucí	Bc. Kateřina Pivoňková
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Vítek Naděje o.s. IČ: 00570931	adresa	Vizovice, Masarykovo nám. 418, 763 12
	telefon	732 143 346
	fax	
	e-mail	vizovice@nadeje.cz
	www	www.nadeje.cz/vizovice

Vsetín	vedoucí	Ing. Dan Žárský (ředitel), Mgr. Marta Doubravová (kontaktní osoba)
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež RUBIKON Diakonie ČCE – středisko ve Vsetíně Církevní právnická osoba IČ: 73633178	adresa	Vsetín, Poschla 988, 755 01
	telefon	571 420 617, 736 677 798
	fax	571 420 617
	e-mail	marta.doubravova@post.cz, vsetin@diakoniecce.cz
	www	www.diakoniecce.cz

Vsetín	vedoucí	Bc. Miriam Hurtová
Centrum ARCHA Na cestě o.s. IČ: 70640548	adresa	Vsetín, Palackého 138, 755 01
	telefon	571 412 164, 775 677 887
	fax	
	e-mail	centrumarcha@centrumarcha.cz
	www	www.centrumarcha.cz

Vsetín	vedoucí	Škrobáková Jana, DiS.
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Zrnko Charita Vsetín	adresa	Vsetín, Sychrov 53, 755 01
	telefon	571 429 817, 731 046 236
	fax	571 411 709
	e-mail	zrnko.vsetin@caritas.cz
	www	www.vsetin.caritas.cz

Zlín	vedoucí	Mgr. Petr Kopriva
Salesiánský klub mládeže o.s. IČ: 65792068	adresa	Zlín, Okružní 5298, 760 05
	telefon	577 019 680, 577 243 009
	fax	
	e-mail	saleklub@quick.cz
	www	www.zlin.sdb.cz

aktualizovaná verze k datu 15. února 2010

Zlín	vedoucí	Mgr. Martina Stavjaníková
T klub Unie Kompas o.s. IČ: 67028144	adresa	Zlín, Pod Stráněmi 2505, 760 01
	telefon	577 434 428, 577 011 947, 737 608 399
	fax	577 011 948
	e-mail	unie-kompas@volny.cz, tklub@unko.cz
	www	www.unko.cz

Zlín	vedoucí	Mgr. Martina Stavjaníková
T klub DOMA Unie Kompas o.s. IČ: 67028144	adresa	Zlín, Divadelní 6, 760 01
	telefon	577 434 428, 577 018 876, 737 608 399
	fax	577 011 948
	e-mail	unie-kompas@volny.cz, doma@unko.cz
	www	www.unko.cz

PRIMÁRNÍ PREVENCE

Fryšták Dům Ignáce Stuchlého zařízení cirkve IČ: 67026346	vedoucí	Ing., Mgr. František Bezděk
	adresa	Fryšták, P. Ignáce Stuchlého 26/27, 763 16
	telefon	577 911 065, 577 912 536, 737 440 864
	fax	577 912 537
	e-mail	dis@disfrystak.cz
	www	www.frystak.sdb.cz

Kroměříž JASPIS o.s. Jaspis IČ: 26655535	vedoucí	Bc. Alois Klepáček
	adresa	Kroměříž, Moravcova 430/16, 767 01
	telefon	577 915 331, 775 946 672
	fax	577 915 331
	e-mail	jaspis.klub@volny.cz
	www	www.volny.cz/jaspis.klub, www.jaspis.info

Otrokovice MADIO o.s.	vedoucí	Bc. Petr Štěpaník
	adresa	Otrokovice, tř. Odboje 868, 765 02
	telefon	790 348 591, 790 347 646
	fax	
	e-mail	info@madio.cz
	www	www.madio.cz

Zlín Mladí mladým M2M o.s. IČ: 26550814	vedoucí	Jan Kropáček
	adresa	Zlín, Husova 801, 763 02
	telefon	777 809 350
	fax	
	e-mail	m2m@m2m.cz
	www	www.m2m.cz

STŘEDISKA VÝCHOVNÉ PÉČE

Kelč SVP zřizovatel MŠMT	vedoucí	Mgr. Petr Spurný
	adresa	Kelč čp. 14, 756 43 Kelč, okres Vsetín
	telefon	571 641 700
	fax	571 641 700
	e-mail	svp.kelc@volny.cz
	www	

Kroměříž SVP zřizovatel MŠMT	vedoucí	PhDr. Dagmar Cruzová
	adresa	Kroměříž, Husovo nám.229, 767 01
	telefon	577 333 333, 732 572 287
	fax	573 331 374
	e-mail	svp.km@volny.cz
	www	www.svp-km.cz

Uherské Hradiště SVP Help zřizovatel MŠMT	vedoucí	Mgr. Karel Opravil
	adresa	Uherské Hradiště, Zelené nám. 1292, 686 01
	telefon	572 564 520
	fax	572 564 520
	e-mail	svphelp@uhedu.cz
	www	

Valašské Meziříčí SVP zřizovatel MŠMT	vedoucí	Mgr. Kateřina Eliášová
	adresa	Valašské Meziříčí, Králova 370, 757 01
	telefon	571 614 575, 571 620 585
	fax	
	e-mail	k.centrum@volny.cz
	www	

Zlín SVP Domek zřizovatel MŠMT	vedoucí	PhDr. Zdeňka Marková
	adresa	Zlín, Česká 4789, 760 05
	telefon	577 242 786, 606 818 818
	fax	
	e-mail	svpdomek@zlinedu.cz
	www	www.svpdomek.cz

**KRAJSKÁ
PEDAGOGICKO - PSYCHOLOGICKÁ PORADNA
ZLÍN**

Zlín		
Krajská pedagogicko- psychologická poradna Zlín	adresa	Zlín, Louky 206, 763 02
	telefon	577 104 053, 577 102 108
	fax	577 104 835
	e-mail	poradna@ppporzl.cz
	www	www.ppporzl.cz

Kroměříž		
Odloučené pracoviště KPPP Zlín	adresa	Kroměříž, Jánská 197, 767 01
	telefon	573 338 949, 573 393 949
	fax	
	e-mail	ppp@poradna-km.cz
	www	www.poradna-km.cz

Holešov		
detašované pracoviště	adresa	Holešov, budova 33, Zlínská 991, 769 17
	telefon	573 338 949, 605 707 770
	fax	/
	e-mail	ppp@poradna-km.cz
	www	www.poradna-km.cz

Uherské Hradiště		
Odloučené pracoviště KPPP Zlín	adresa	Uherské Hradiště, Františkánská 1256, 686 01
	telefon	572 551 352
	fax	
	e-mail	ppp@ppp.uhedu.cz
	www	www.pppuh.cz

Uherský Brod		
detašované pracoviště	adresa	Uherský Brod, Předbranská 415, Uh. Brod 688 01
	telefon	572 638 184
	fax	
	e-mail	pppub@sos-ub.cz
	www	

aktualizovaná verze k datu 15. února 2010

Valašské Meziříčí		
Odloučené pracoviště KPPP Zlín	adresa	Valašské Meziříčí, Vodní 782, 757 01
	telefon	571 613 302
	fax	
	e-mail	ppp.vm@tiscali.cz
	www	www.pppvm.cz

Vsetín		
detašované pracoviště	adresa	Vsetín, Hrbová 1561, 755 01
	telefon	571 411 426
	fax	571 411 426
	e-mail	ppp.vs@tiscali.cz
	www	Webové stránky peer programu – www.inext.cz/peer

OSTATNÍ

Holešov Charita Krizová pomoc	vedoucí	Mgr. Milan Jelínek
	adresa	Holešov, Nám. Svobody 97, 769 01
	telefon	573 398 468, 737 484 565
	fax	573 398 468
	e-mail	holesov@caritas.cz, kp.holesov@caritas.cz
	www	www.holesov.charita.cz

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Kroměříž (příspěvková organizace kraje)	vedoucí	Mgr. Anna Raková
	adresa	Kroměříž, Nitranská 4091, 767 01
	telefon	573 340 131
	fax	
	e-mail	poradna.km@gmail.com
	www	www.ouss-uh.cz/poradna.htm

Spektrum o.s. IČ: 69652180	vedoucí	
	adresa	Kroměříž, Husovo náměstí 229, 767 01
	telefon	573 333 333
	fax	
	e-mail	spektrum.km@volny.cz
	www	www.spektrum-km.cz

Poradna pro ženy a dívky o.s. (Ochrana nenarozeného života Praha) IČ: 00537675	vedoucí	Lenka Oravcová, DiS.
	adresa	Rožnov pod Radhoštěm, Zemědělská 500, 756 61
	telefon	571 625 705, 604 601 714
	fax	
	e-mail	roznov@poradnaprozeny.eu
	www	www.poradnaroznov.webnode.cz/ www.poradnaprozeny.eu

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Uh. Hradiště (příspěvková organizace kraje)	vedoucí	PhDr. Jaroslav Valenta
	adresa	Uherské Hradiště, Hradební 1250, 686 01
	telefon	572 555 330
	fax	
	e-mail	poradna.uh@ouss-uh.cz
	www	www.ouss-uh.cz/poradna.htm

Vsetín	vedoucí	Michal Trčálek (ředitel)
Azylový dům pro ženy a matky s dětmi (primární prevence, provoz linky SOS) o.p.s. IČ: 25909614	adresa	Vsetín, Hrbová 1561, PSČ 755 01
	telefon	571 421 062
	fax	571 421 062
	e-mail	azylovy.dum@vs.inext.cz
	www	www.azylovydum.cz

Zlín	vedoucí	Mgr. Pavel Bráblík
linka SOS příspěvková organizace města Zlín	adresa	Třída T. Bati 44, 760 01 Zlín
	telefon	577 431 333
	fax	
	e-mail	sos@zlin.cz
	www	www.soslinka.zlin.cz

Zlín	vedoucí	Pavel Osoha (předseda o.s.)
Centrum pro rodinu Zlín o.s. IČ: 48473936	adresa	Divadelní 6, 760 01
	telefon	577 212 020, 732 376 193
	fax	
	e-mail	cpr@cpr-zlin.cz
	www	www.cpr-zlin.cz

Zlín	vedoucí	Mgr. Hana Vařáková
Český červený kříž Oblastní spolek Zlín o.s. IČ: 00426326	adresa	Potoky 3314, 760 01
	telefon	577 430 011, 577 210 607
	fax	577 210 607
	e-mail	cckzlin@tiscali.cz
	www	www.cervenykriz.zlin.cz

Zlín	vedoucí	Mgr. Lenka Rezková
Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy	adresa	U Náhonu 5208, 760 01
	telefon	577 210 809
	fax	
	e-mail	poradna.zlin@volny.cz
	www	www.poradnazlin.cz/

Další instituce které se v rámci své působnosti zabývají preventivními aktivitami např. formou přednášek a osvětových akcí:

- Preventivně informační skupiny Policie České republiky (PIS PČR)
- Krajská hygienická stanice a její pracoviště v býv. okresních městech.
- Oddělení sociální prevence na sociálních odborech obcí s rozšířenou působností
- Střediska probační a mediační služby

DOTAZNÍK

*Dobrý den, jsem studentkou 3. ročníku oboru Sociální pedagogika na FHS UTB Zlín a chtěla bych Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který se týká **protidrogové primární prevence u dětí na základních školách**. Je určen pro děti navštěvující základní školu a jeho účelem je zjistit, jaké jsou zkušenosti dětí s legálními a nelegálními drogami a jak se rodina a škola podílí na snižování rizik spojených s užíváním drog. Dotazník je součástí praktické části mé bakalářské práce. Dotazník je anonymní!!! Děkuji za spolupráci.*

Menšíková Barbora

1. Pohlaví?

- dívka
 chlapec

2. Do které třídy chodíš?

8. třída
 9. třída

3. Kolik je ti let?

- 13
 14
 15
 16

4. Kde bydlíš?

- město
 vesnice

5. Měli jste v prvním nebo druhém pololetí ve škole nějaké hodiny na téma „drogy“?

- ano
 ne

6. Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, jaké byly tyto hodiny?

- dobré
 špatné
 ani dobré ani špatné

7. Myslíš si, že je ve škole dostatečně svobodná atmosféra, aby bylo možné o drogách diskutovat?

- ano
 ne

8. Domníváš se, že jste ve škole v letošním roce, měli dostatek aktivit ohledně drog?

- příliš málo
- přiměřené množství
- příliš mnoho

9. Pokud bys měl/měla nějaký problém spojený s drogami, myslíš si, že jsou ve škole nějací dospělí, se kterými by sis mohl o tomto problému promluvit?

- ano
- ne
- nevím

10. Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, označ, o koho se jedná.

- učitel, učitelé
- ředitel školy
- výchovný poradce
-

11. Vyzkoušel(a) jsi cigarety, pivo, víno, tvrdý alkohol nebo jiný typ alkoholu?

- ano
- ne

12. Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, označ o jakou látku (látky) se jedná a uveď, jak často látku užíváš (1. vyzkoušel(a) jsem, 2. přibližně jednou měsíčně, 3. přibližně jednou týdně, 4. přibližně každý den)?

- cigarety
- pivo
- víno
- tvrdý alkohol
- jiný typ alkoholu

13. Vyzkoušel(a) jsi marihuanu nebo hašiš, inhalanty (lepidlo), utišující prostředky nebo sedativa, extáze, amfetamin, LSD, kokain, heroin?

- ano
- ne

14. Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, označ o jakou látku (látky) se jedná a uveď, jak často látku užíváš (1. vyzkoušel(a) jsem, 2. přibližně jednou měsíčně, 3. přibližně jednou týdně, 4. přibližně každý den)

- marihuana, hašiš
- inhalanty(lepidlo)
- utišující prostředky nebo sedativa
- extáze
- amfetamin, LSD, kokain, heroin

15. Jak často hovoříš se svými rodiči(rodičem) o školních úkolech?

- vůbec
- asi 1x za týden
- téměř každý den

16. Jak většinou trávíš svůj volný čas po škole?

- doma u TV, PC
- věnuji se svým koníčkům
- s kamarády
- s rodinou

17. Jak většinou trávíš svůj volný čas o víkendu?

- doma u TV, PC
- věnuji se svým koníčkům
- s kamarády
- s rodinou

18. Vědí tví rodiče, kde trávíš svůj volný čas?

- ano
- ne
- nevím

19. Znájí tví rodiče kamarády, kamarádky se kterými trávíš svůj volný čas?

- ano
- ne
- nevím

20. Pokud bys měl/měla nějaký problém spojený s drogami, myslíš si, že je v rodině někdo, s kým by sis mohl(a) o tomto problému promluvit?

- ano
- ne
- nevím

21. Pokud jsi v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, označ, o kterou osobu se jedná.

- matka, otec
- bratr, sestra
- babička, dědeček
-

Děkuji za vyplnění dotazníku.